

Sygn. akt I ACa 183/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 marca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Andrzej Struzik
Sędziowie:	SSA Grzegorz Krężolek (spr.) SSA Sławomir Jamróg
Protokolant:	st.sekr.sądowy Barbara Piaszczyk

po rozpoznaniu w dniu 28 marca 2013 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa M. S. (1)

przeciwko K. R.

o ochronę dóbr osobistych i zapłatę

na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Okręgowego w Nowym Sączu

z dnia 16 listopada 2012 r. sygn. akt I C 433/11

1. **oddala apelację;**

2. **przyznaje od Skarbu Państwa-Sądu Okręgowego w Nowym Sączu na rzecz adwokata D. O. Kancelaria Adwokacka w N. ul. (...) kwotę 3.653,10zł (trzy tysiące sześćset pięćdziesiąt trzy złote i dziesięć groszy), w tym 683,10zł podatku VAT, tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną powodowi z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.**

Sygn. akt I ACa 183/13

UZASADNIENIE

Powód M. S. (1) w pozwie o ochronę dóbr osobistych skierowanym przeciwko K. R. domagał się nakazania złożenia do Sądu Rejonowego

w Limanowej oświadczenia, że podane przez niego w piśmie z dnia 10 września 2008 r. informacje dotyczące znajdowania się powoda podczas interwencji Policji w stanie nietrzeźwości i opiekowania się w tym stanie dzieckiem były nieprawdziwe. Ponadto domagał się zobowiązania pozwanego do przeproszenia go za zamieszczenie tych informacji i zażądał zapłaty kwoty 100.000 zł tytułem zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu oraz kosztów procesu.

Zdaniem powoda pozwany w wymienionym piśmie naruszył jego dobra osobiste, w postaci godność osobistą, narażając go na utratę dobrego imienia w środowisku gdyż pomógł go o to, że będąc nietrzeźwym opiekował się małoletnim dzieckiem, co było nieprawdą, tym samym przedstawił go jako osobę nieodpowiedzialną.

Pozwany K. R. wniósł o oddalenie powództwa. Przede wszystkim zakwestionował swoją legitymację bierną do występowania w sprawie jako pozwany, z uwagi na to, że wszelkie czynności, których dotyczy pozew wykonywał w ramach pełnionych obowiązków w Komendzie Powiatowej Policji w L., będąc funkcjonariuszem policji.

Ponadto wyjaśnił, że informacje zawarte w piśmie skierowanym do Sądu Opiekuńczego wynikały ze zgłoszenia odebranego przez oficera dyżurnego komendy powodowi z urzędu w oraz informacji przekazanych przez funkcjonariuszy Policji obecnych na miejscu interwencji. Podkreślił przy tym, że czynności były podejmowane w związku z zagrożeniem dobra małoletniego dziecka znajdującego się pod opieką pozwanego.

Wyrokiem z dnia 16 listopada 2012 r. Sąd Okręgowy w Nowym Sączu oddalił powództwo i przyznał adwokatowi D. O. kwotę 4.428 zł tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną powodowi z urzędu w postępowaniu rozpoznawczym.

Za okoliczności niesporne pomiędzy stronami uznał Sąd I instancji to, że pismem z dnia z dnia 10 września 2008 r. Zastępca Naczelnika Sekcji i Prewencji Ruchu Drogowego KPP w L. podinsp. K. R. zawiadomił Wydział Rodzinny i Nieletnich Sądu Rejonowego w Limanowej o tym, iż w dniu 9 września 2008 r. dyżurny KPP L. został telefonicznie powiadomiony, że na terenie K. nietrzeźwy mężczyzna opiekuje się małym dzieckiem w wózku. W trakcie interwencji ustalono, że jest to powód M. S. (1) - poszukiwany do odbycia kary pozbawienia wolności. W czasie interwencji powód groził policjantom siekierą, zamknął się wraz z dzieckiem i zatrzymany został dopiero po wielogodzinnych działaniach policji z udziałem negocjatorów, a następnie umieszczony w policyjnej izbie zatrzymań. Znajdująca się pod jego opieką V. K. została przewieziona karetką do szpitala.

W zakresie okoliczności spornych Sąd Okręgowy ustalił, iż w dniu 9 września 2008 r. około godziny 19⁰⁰ do dyżurnego Komendy Powiatowej Policji w L. wpłynęło telefoniczne zgłoszenie, że drogą prowadzącą od miejscowości K. w kierunku przekaźnika telefonii komórkowej porusza się mężczyzna znajdujący się pod wpływem alkoholu i prowadzący wózek z dzieckiem w wieku około 13 miesięcy. Po otrzymaniu zgłoszenia dyżurny KPP w L. wysłał na miejsce zdarzenia funkcjonariuszy J. K. i W. T.. Ustalili oni, że w domu znajdującym się w lesie zamieszkuje mężczyzna z dzieckiem, którym okazał się powód poszukiwany do odbycia kary pozbawienia wolności. W ocenie interweniujących policjantów powód sprawiał wrażenie jakby był pod wpływem alkoholu i czuć było od niego woń alkoholu. Pod opieką powoda znajdowała się 13 - miesięczna V. K., której matka, a konkubina powoda, przebywała wówczas w Niemczech i nie zadeklarowała roztoczenia opieki nad córką.

Prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Limanowej z dnia 10 czerwca 2009 r. powód został uznany winnym popełnienia przestępstwa czynnej napaści na funkcjonariuszy oraz zmuszania ich groźbą pozbawienia życia lub spowodowania obrażeń ciała do zaniechania czynności służbowej polegającej na zatrzymaniu go i znieważenia ich.

W stosunku do dziecka wszczęto z urzędu postępowanie opiekuńcze, w wyniku którego małoletnią umieszczono w rodzinie zastępczej.

Na wstępie rozważań prawnych Sąd Okręgowy oceniając zarzut pozwanego dotyczący braku po jego stronie legitymacji biernej, uznał go za nieuzasadniony.

Stwierdził, iż to że pismo, którego treść stanowi źródło roszczeń powoda, sporządzone zostało w ramach wykonywania obowiązków służbowych, nie zwalnia od odpowiedzialności za naruszenie dóbr osobistych M. S. (1).

Jednakże, w ocenie Sądu I instancji, w niniejszej sprawie nie doszło do naruszenia przez pozwanego dóbr osobistych powoda. Analiza pisma z dnia 10 września 2008 r. złożonego przez pozwanego do Sądu Rejonowego w Limanowej wskazuje bowiem, że nie zawarł on w nim stanowczego stwierdzenia, iż powód znajdując się pod wpływem alkoholu

opiekował się małoletnim dzieckiem. Zawierało ono jedynie zrelacjonowanie informacji, jakie uzyskał dyżurny KPP w L. w odebranych telefonicznym zgłoszeniu. Wypowiedzenie się na temat treści przekazanego Policji zgłoszenia nie narusza jednak dóbr osobistych powoda. Nie można również przyjąć, że naruszają jego dobra osobiste także dalsze informacje jakie zawarł pozwany w piśmie skierowanym do Sądu Rejonowego - Sądu Opiekuńczego w L. dotyczące przebiegu interwencji funkcjonariuszy Policji i okoliczności zatrzymania powoda oraz opisujące sytuację małoletniego dziecka. Sąd przy tym zaakcentował, że z dalszym fragmentem tego pisma powód nie wiązał twierdzonego przez siebie naruszenia.

Poza tym, w ocenie Sądu Okręgowego, powództwo nie może być ocenione jako zasadne z tego powodu, że działanie K. R. nie miało cech zachowania bezprawnego. Fakty o jakich powziął informacje w ramach swoich obowiązków służbowych obligowały go - zgodnie z obowiązującym prawem - do zawiadomienia Sądu Opiekuńczego o sytuacji w której dobro małoletniego dziecka - V. K. - mogło być zagrożone. Z uwagi na fakt, że matka dziecka nie zgłosiła się po nie konieczne było wydanie zarządzeń odnośnie małoletniej przez sąd rodzinny, gdyż po zatrzymaniu powoda pozbawiona została ona opieki. Orzeczenie w tym przedmiocie zostało wydane po przeprowadzeniu postępowania opiekuńczego wszczętego po zawiadomieniu Sądu przez pozwanego, co - zdaniem Sądu Okręgowego - jedynie potwierdza potwierdza prawidłowość jego działań, które swoim zakresem nie wykroczyły poza ramy obowiązującego porządku prawnego, tym bardziej usprawiedliwiając ocenę roszczeń M. S. (1), jako niezasadnych.

Apelację od tego orzeczenia złożył powód i zaskarżając je w całości, domagał się w pierwszej kolejności jego zmiany i uwzględnienia żądania pozwu w całości, przy obciążeniu przeciwnika procesowego kosztami postępowania za obydwie instancje.

Jako wniosek ewentualny sformułował żądanie uchylenia wyroku z dnia 16 listopada 2012r i przekazania sprawy Sądowi Okręgowemu w Nowym Sączu do ponownego rozpoznania.

Środek odwoławczy został oparty na następujących zarzutach :

- naruszenia prawa procesowego, a to art. 227 kpc, w sposób mający istotny wpływ na wynik sprawy poprzez oddalenie wniosków M. S. (1) o przeprowadzenie dowodów z :
- informacji Powiatowej Komendy Policji w L. dotyczącej wszystkich interwencji podejmowanych w dniach 9 i 10 września 2008r dla stwierdzenia, że wywołana anonimowym zgłoszeniem interwencja w domu powoda była wywołana omyłką,
- ustalenia osoby oficera dyżurnego przyjmującego to anonimowe zgłoszenie dla ustalenia, że potrzeba interwencji nie dotyczyła osoby apelującego,
- ustalenia personaliów zespołu karetki pogotowia, którą małoletnia V. K. była przewieziona do szpitala, dla stwierdzenia okoliczności w jakich dziecko zostało odebrane powodowi,
- przesłuchania świadków S. B. i B. K. dla potwierdzenia przebiegu interwencji w domu M. S. (1) w dniu 9 września 2008r,
- naruszenia prawa materialnego, a to art. 24 §1 kc w następstwie nieprawidłowego zastosowania tej normy i w konsekwencji wyrażenia nietrafnej oceny, iż działanie K. R. nie jest bezprawne mimo, że nie weryfikując podanej w anonimowym zgłoszeniu informacji o nietrzeźwości powoda, zawarł ją w piśmie skierowanym do Sądu Rejonowego w Limanowej, mimo, że była ona nieprawdziwa i naruszyła dobro osobiste powoda w postaci czci i dobrego imienia.

Rozpoznając apelację Sąd Apelacyjny rozważył :

Środek odwoławczy powoda nie jest uzasadniony i podlega oddaleniu.

Chybiony jest zarzut naruszenia przez Sąd niższej instancji art. 227 kpc.

Jak wynika z motywów jakimi apelujący posłużył się by zarzut ten uzasadnić, upatruje on jego realizacji w tym, iż oddalenie wniosków dowodowych zgłoszonych przez powoda, których nota bene nie ponawia w apelacji, wnosząc o ich przeprowadzenie przez Sądem II instancji, nie pozwoliło na wykazanie, że w dniu 9 września 2008r był trzeźwy, a zatem informacja podana we wniosku skierowanym do Sądu Rejonowego w Limanowej przez pozwanego była informacją nieprawdziwą.

Na wstępie zauważyć trzeba, że treść uzasadnienia omawianego zarzutu / k. 218 akt/ nie daje się pogodzić z тезami dowodowymi jakie wiąże powód z oddalonymi przez Sąd Okręgowy środkami dowodowymi, które zostały podane we wstępnej części apelacji. / por. k.215- 216 akt /

Zgodnie bowiem z tymi wskazaniami żaden z wnioskowanych dowodów nie miał posłużyć stwierdzeniu stanu trzeźwości M. S. w dniu 9 września 2008r, a zweryfikować to w jaki sposób przebiegła sama interwencja, w jakich okolicznościach dziecko zostało mu odebrane czy też to, że w rzeczywistości interwencja policji, na podstawie anonimowego zgłoszenia miała nie dotyczyć powoda.

Po wtóre i przede wszystkim norma art. 227 kpc, stanowiąca, iż przedmiotem dowodu mogą być jedynie fakty mające dla sprawy istotne znaczenie może zostać naruszona przez Sąd niższej instancji jedynie wówczas gdy formułująca ów zarzut strona wykaże, że doszło w ramach postępowania rozpoznawczego do przeprowadzenia dowodu na okoliczność nie doniosłą dla rozstrzygnięcia albo też Sąd oddalił te, które zmierzały do ustalenia faktów istotnych w sprawie, nietrafnie oceniając, iż za ich pośrednictwem nie da się ustalić tego rodzaju okoliczności, a jego decyzje procesowe w tym zakresie miały wpływ na ostateczny wynik sprawy.

/ por. bliżej w tej materii powołane jedynie dla przykładu judykaty Sądu Najwyższego z 7 marca 2001r, sygn.. I PKN 299/00, publ. OSNP z 2002 nr 23 poz. 573 i z 4 listopada 2008r, sygn.. II PK 47/08, powołany za zbiorem Lex nr 500202 /

Ponieważ z jednej strony powód w uzasadnieniu tego zarzutu popada we wskazaną wyżej niekonsekwencję w zakresie faktów, których ustaleniu miały posłużyć oddalone dowody, nadto nie podaje w jaki sposób ustalenie przebiegu interwencji, okoliczności związanych z zabranieniem dziecka do szpitala czy też to, iż interwencja funkcjonariuszy policji miałyby być zrealizowaną przez omyłkę i w końcu nie wskazuje jaki te fakty miałyby mieć związek z treścią zawiadomienia do Sądu Rejonowego z którym wiąże on swoje roszczenia, zarzut ten należy ocenić jako nietrafny.

Dla uzupełnienia prezentowanego tu stanowiska wskazać trzeba, że zgodnie z utrwalonym już poglądem Sądu Najwyższego zarzut wywodzony jedynie z naruszenia art. 227 kpc, nie powiązany z twierdzeniem o naruszeniu innych norm procesowych dotyczących postępowania dowodowego nie może być wystarczający dla skutecznego skonstruowania zarzutu kasacyjnego.

/ por w tej materii wyrok z dnia 20 grudnia 2006r, sygn. IV CSK 272/06, powołany za zbiorem Lex nr 250047/

Nie powołanie w ramach omawianego zarzutu, mających być naruszonymi, innych norm procesowych dotyczących tej części postępowania rozpoznawczego, tym bardziej upewnia w trafności wyrażonej wyżej oceny bezzasadności zarzutu jaki sformułował M. S. (1).

Jego niezasadność [przy nie powołaniu innych zarzutów procesowych dotyczących sposobu dokonania przez Sąd Okręgowy ustaleń, jakie uczynił on podstawą wydanego przez siebie wyroku] pozwala Sądowi II instancji na uznanie, że fakty te zostały ustalone przez Sąd niższej instancji prawidłowo, i dlatego zostają one przyjęte przez Sąd Apelacyjny za własne.

Niezasadny jest także zarzut prawno materialny naruszenia art. 24 §1 kc w następstwie nieprawidłowego jego zastosowania.

Jak wynikało z podstawy faktycznej powództwa naruszenia dobra osobistego w postaci godności M. S. (1) upatrywał we fragmencie treści zawiadomienia jakie skierował pozwany do Sądu Rejonowego - Sądu Opiekuńczego w L. , wnosząc o wydanie zarządzeń wobec małoletniej V. K. w sytuacji mającej świadczyć o tym , iż dobro dziecka jest zagrożone.

Naruszenie to wiązał powód z przypisaniem mu przez będącego funkcjonariuszem policji K. R. stanu nietrzeźwości w czasie sprawowania opieki nad dzieckiem w dniu 9 września 2008r.

Analiza treści tego zawiadomienia / por. k.4-5 akt Sądu Rejonowego w Limanowej , sygn. III Nsm 181/08 – w załączeniu prowadzi do wniosku , że swoim działaniem pozwany nie naruszył dóbr osobistych powoda.

W zawiadomieniu tym pozwany jedynie zrelacjonował treść informacji, jaką przekazał anonimowy rozmówca oficerowi dyżurnemu Komendy Powiatowej Policji w L.. Ten fragment uzasadnienia zawiadomienia brzmiał :

„ W dniu 9 09 2008r o godzinie 19, 10 dyżurny KPP L. został telefonicznie powiadomiony , że na terenie K. nietrzeźwy mężczyzna opiekuje się małym dzieckiem w wózku „

Dalsza część zawiadomienia opisywała fakty jakie były związane z interwencją funkcjonariuszy policji podjętą na polecenie dyżurnego , podczas której policjanci ustalili personalia powoda oraz to w jaki sposób powód się zachowywał wobec interweniujących , które to zachowanie doprowadziło do sytuacji w której dobro dziecka, pozostającego pod faktyczną opieką M. S. (1) wymagało skierowania zawiadomienia do Sądu Opiekuńczego o wydanie wobec nieletniej , podjętych z urzędu, zarządzeń.

Wskazany fragment dokumentu autorstwa pozwanego jest jedynie relacją na temat faktów , które poprzedziły interwencje policyjną i nie mogą być utożsamione z przypisaniem powodowi stanu nietrzeźwości przy czynnościach opiekuńczych przez K. R.. Wyklucza to uznanie , że do naruszenia dobra osobistego , twierdzonego przez powoda doszło.

Subiektywne przekonanie powoda , inaczej kwalifikującego ten fragment zawiadomienia przygotowanego przez pozwanego w ramach czynności służbowych jako funkcjonariusza policji nie może podważyć skutecznie tej oceny.

To , że formułując i kierując zawiadomienie do Sądu w ramach czynności tego rodzaju , każe rozważyć także sposób postępowania K. R. - naówczas zastępcę naczelnika Sekcji Prewencji i Ruchu Drogowego Komendy Powiatowej Policji w L.- z punktu widzenia jego zgodności z prawem , szczególnie , że działanie w granicach obowiązującego porządku prawnego wyklucza po myśli art. 24 §1 kc możliwość skutecznego dochodzenia roszczeń takich , jak sformułowane w pozwie przez apelującego.

Sąd II instancji aprobuje ocenę prawną Sądu Okręgowego sprowadzającą się do tezy , że działanie pozwanego nie było bezprawne.

Zgodnie z normą art. 572 §1 i 2 kpc każdy , komu znane jest zdarzenie uzasadniające wszczęcie postępowania opiekuńczego z urzędu jest obowiązany zawiadomić o tym Sąd Opiekuńczy , a obowiązek ten w sposób szczególny dotyczy m. in. organów policji.

Dysponując informacjami od oficera dyżurnego Powiatowej Komendy Policji oraz relacjami na temat faktów związanych z przebiegiem interwencji w domu powoda i wynikającej z nich konieczności roztoczenia w trybie pilnym opieki nad trzynastomiesięczną V. K. , przewiezioną po niej do szpitala, K. R. był obowiązany do zawiadomienia Sądu Opiekuńczego zmierzającego do wszczęcia postępowania z urzędu celem wydania zarządzeń wobec małoletniej , której zagrożone dobro ich wydania wymagało. Działając w ramach powołanego przepisu pozwany nie wykroczył poza jego zakres , co kwalifikuje jego działanie jako legalne.

Wskazane wyżej powody decydują o uznaniu apelacji M. S. (1) za niezasadną i podlegającą oddaleniu , o którym Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art. 385 kpc w zw z art. 24 §1 kc.

Oddalając apelację Sąd II instancji orzekł o przyznaniu na rzecz reprezentującego powoda w postępowaniu apelacyjnym pełnomocnika z urzędu wynagrodzenia ze środków budżetowych Skarbu Państwa.

Kwota należna pełnomocnikowi z tego tytułu została ustalona na podstawie § 6 pkt.6 i §11 ust.1 pkt 2 w zw z §13 ust.1 pkt 2 Rozporządzenia MS w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu z dnia 28 września 202r [DzU Nr 163 poz. 1348 z późn. zm]